

Fortsatt referat från SPF Jössebygdens vårresa till Munkfors - Lunch och besök på Gamla Bruket

Nästa programpunkt var föda - Restaurang Mäster Fälling bjöd god raggmunk med fläsk, men också många andra rätter!, till Dagens pris. Det var ett populärt matställe, fullt av folk!

Efter detta hade vi tid till en bliten busstur Munkfors runt, - det kalla vädret inbjöd inte precis till några promenader nere vid forsen, som vi kanske hade föreställt oss hinna med, före besöket på Bruket!

Nu fick vi istället se lite mer av omgivningarna, t.ex. de fint restaurerade gamla arbetarlängorna!

Framme vid bruket möttes vi av två kunniga guider, och fick del upp oss i två grupper.

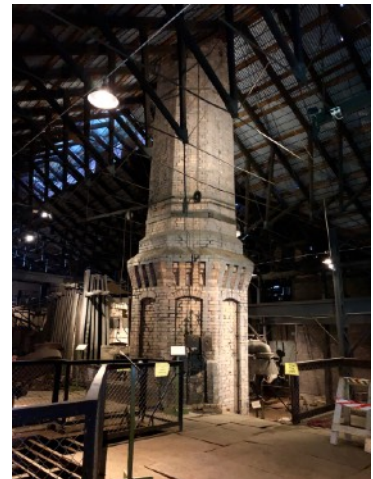
Det man visar idag är tre delar: den gamla Martinugnen, själva Museibyggnaden med uppbyggda modeller och fotografier, och så den gamla Brandstationen.

Vi fick veta att det vid Munkfors fanns Klarälvens högsta vattenfall, och gott om skog/träkol, och just tillgången på detta gav de bästa förutsättningarna för att starta stångjärnssmidet här på 1670-talet! 1829 tog sedan Uddeholmsbolaget över bruket, - de ägde och styrde här, liksom över det mesta när det gäller järnhanteringen i Värmland på den tiden.

Martinugnen var en flatbottnad vanlig smältugn där man smälte järnskrot. Man eldade allt träavfall, och temperaturen i ugnen gick upp till 1600 grader! Men bränner ur kolet ur järnet, så att tackjärnet blev smidbart.

Det var naturligtvis många gånger mycket kallt utomhus, och temperaturskillnaderna för arbetarna som jobbade vid ugnen var enorma. Till en början levde och bodde man runt ugnen, man jobbade 12 timmar och sov 12 timmar.

Arbetare slets hårt, och medellivslängden var på 1700-talet bara 37 år. De dog oftast i lungsot.

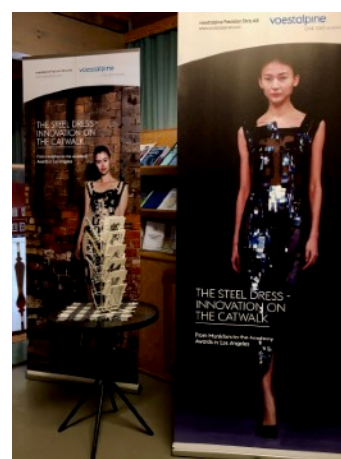
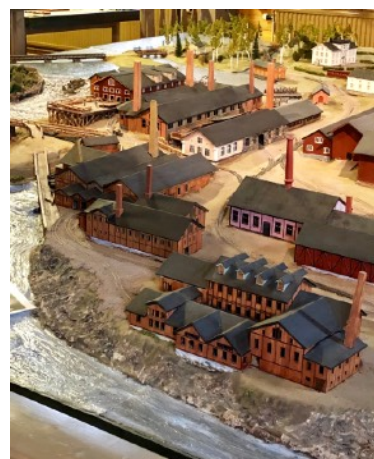
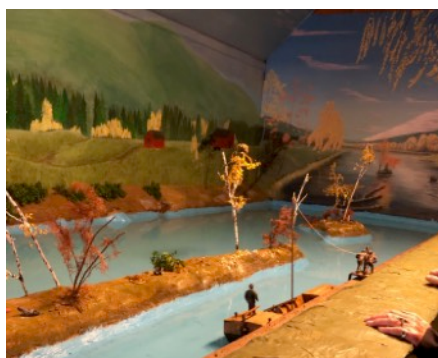

Här någonstans i berättandet fick jag väldigt ont i min rygg. Vår guide berättade jättemycket, under hela vandringen runt, som tog drygt en timme, och först slutade jag att anteckna. Efter ett tag slutade jag nog också att lyssna med någon större koncentration, – jag hade fullt upp med att stå ut med att bara stå upp....! Så tyvärr minns jag nu bara brottstycken av den fortsatta vandringen runt. Vi fick många detaljer om järnframställningen vid ugnen.

Senare inne i muséibyggnaden fanns det mycket att titta på! Där fanns ett kapell, där fanns en massa modeller, fotografier och prylar. Tord, till vänster, ser till att också jag kommer in!

Guiden berättade om prämtrafik, och om tvätterskor vid älven, och om sågverk, och om rakblad, om dagens österrikiska ägare och om klänningar av stål...

På väg mot brandstationen, tv, fick vi höra historien om Chicagoboa, och om ritkontoret uppe i det sexkantiga tornet i kontorsbyggnaden...

Vi fick höra om hästdragna brandsprutor, och vi fick höra om dammen nedanför herrgården som ger det viktiga kylvattnet...! Och väldigt mycket annat!

Det var mycket vi fick höra om på denna dryga timme,
- tyvärr minns jag inte så mycket mer av det, än vad
jag skrivit, och min onda rygg!

Jag är övertygad om att ni andra som var med på
resan fick med er betydligt mer än så!

Fler bilder från Bruket kan du finna i Bildgalleriet!

*Vid kamera och dator,
Annelise*